

POUL STEEN & ARNE JULIN: Personregister 1966-1996, Akkumuleret Register, Samfundet for dansk genealogi og Personallhistorie 1998, 379 s.; Tusindvis af Navne. Personregister til Personallhistorisk Tidsskrift 1880-1965 incl. PC udgave 1880-2000. Akkumuleret register, bd 1-3, Samfundet for dansk genealogi og Personallhistorie 2001, 1680 s. Pris for alle fire bind kr. 1100.

I 1992 udgav Poul Steen en indholdsfortegnelse over Personallhistorisk Tidsskrift med forfatter- og titelregistre for perioden 1880-1990. Det var en opsamling og videreførelse af ældre registre, men med brug af den tids nyeste muligheder for elektronisk databehandling. Lidt af en kraftpræstation og såre nyttig som indgang til de mange årganges artikler, anmeldelser etc.

Nu foreligger så resultatet af endnu en storartet indsats, idet Poul Steen er hovedmanden bag et egentligt personregister. Det gælder dels de fire trykte bind dækkende tiden 1880-1996, dels den indlagte cd-rom, som rummer det samme register ført helt frem til år 2000 – Her er der mulighed for at søge frit på kryds og tværs af det hele. Imponerende er det, for nok har de oprindelige årsregistre kunnet indscannes, men det efterfølgende kontrol- og korrekturarbejde må have været uhyre omfattende.

Situationen er nu den, at man ved et enkelt eller et par opslag kan sikre sig adgang til samtlige de personoplysninger, der gemmer sig i det hæderkronede tidsskrifts mange bind. Det kan man så gøre hjemmefra, inden man opsøger et af de steder, hvor alle årgange står til rådighed. Kort sagt, der er tale om et utroligt hjælpemiddel, både for en slægtsforsker, der undgår »dobbeltarbejde«, og for folk, der beskæftiger sig med annotering af udgivelsesarbejder. Hidtil har alternativet jo været en møjsommelig gennemgang af registrene år for år.

Fremtiden skulle så i øvrigt være sikret. Man gætter på, at der hermed foreligger den sidste akkumulerede trykte udgave. Mens almindelige bøger udgivet udelukkende ad elektronisk vej næppe foreløbig bliver det gængse, er netop registre af denne art *født* til cd-rom eller, hvad fremtiden nu måtte bringe rent teknisk. Man må håbe, at disse fire bind hurtigt bliver udsolgt, så vejen kan banes for å jour-førte rent elektroniske udgaver.

Anders Monrad Møller

INGA FLOTO: Dødsstraffens kulturhistorie. Ritualer og metoder (1600-2000). Museum Tusulanum 2001. 190 s.

Måske lover titlen på denne bog lidt mere, end indholdet kan bære. Det er jo ikke en omfattende fremstilling af dødsstraffens historie, og slet ikke sammenlignet med f.eks. Richard Evans' næsten tusinde sider om dødsstraffen i Tyskland i samme tidsrum. Men bogen opfylder et behov for en mere almen orientering om dødsstraffen og den megen historiske forskning i de senere år, hvor straf har stået i centrum. Navne som Foucault, van Dulmen og Spierenburg er blot nogle af de mange, som har banet vejen. For to år siden forsvarede Tyge Krogh en bog om henrettelser og andre legemsstraffe i 1700-tallets Danmark, en bog, der lige som Inga Flotos oversigt hører hjemme i denne sammenhæng.

Mens Tyge Krogh rummer både et godt kildemateriale og en del uholdbare tolkninger, er Inga Flotos bog velgørende nøgtern. Hun skildrer i et første kapitel dødsstraffen i ældre tid som del af et ritual. I andet kapitel hører vi om dødsstrafsdebatten, som den udviklede sig siden Beccarias banebrydende værk 1764.

Kapitel tre er helliget henrettelsesmetoder, særlig guillotinen og den elektriske stol, mens et fjerde kapitel redegør for dødsstraffens afskaffelse eller bevaring som i USA, hvor der stadig er stemmer i at afslå benådning af dødsdømte.

Der er globalt set ikke meget, der tyder på, at dødsstraffen vil blive afskaffet. Den trives i bedste velgående i en ultrademokratisk stat som USA og i arabiske diktaturstater. Den afskaffedes i Danmark i 1930, men fik alligevel en renæssance i årene 1945-1950. Den, der virkelig søger orientering om dødsstraffen kommer ikke uden om Richard Evans' storværk om dødsstraffen i Tyskland, der indeholder meget mere i retning af også metodediskussion end titlen lover. Inga Flotos bog er en oversigt, men den giver som hendes historiografiske værker på begrænset plads en både kompetent og velskrevet indføring i et emne, der til alle tider har tiltrukket sig stor opmærksomhed.

Ditlev Tamm

GUNNAR KARLSSON: *Iceland's 1100 Years. History of a Marginal Society.* Hurst & Company, London, 2000. 418 s.

En enkelt mands enkeltbindshistorie om sin egen nation hører efterhånden til sjældenhederne. Professor Gunnar Karlsson bekender i sit forord, at han havde haft dette projekt på dagsordenen i en snes år, før han lod sig presse til at gennemføre det. Lykkeligt at det skete.

I fire nogenlunde lige store dele gennemgås først landnamstid og tiden som selvstændig »republik« frem til 1262. Dernæst perioden under fremmed herredømme, som gælder årene frem til omkring 1800. Tredie del dækker perioden 1809 til 1918 under overskriften: »Et primitivt samfund danner en stat«. Endelig omhandler fjerde del de store ændringer i det 20. århundrede med en udvikling, som nærmest får undertitlens »randområde« til at virke som et koketteri.

Stedet er ikke til en detailleret gennemgang af det indholdsmættede bind, men nok til en konstatering af, at eksempelvis fortidens relationer mellem den fjerne ø i Nordatlanten og et centralstyre i København behandles med en udsøgt sans for at dele sol og vind lige. Det er i ordets mest positive betydning overlegent gjort.

Som læser kan man endvidere glæde sig over en markant sans for humor, som dukker op – af og til på uventede steder. Forfatterens omtale s. 363 af den islandske sprogpurisme, som strengt påbyder at anvende hjemlige ord og ord-sammenstillinger i stedet for udtryk af udenlandsk oprindelse, er serveret med adskillige glimt i øjet. Pudsigt nok kan man konstatere, at en islænding også kan manipulere med andre sprog. Forfatteren har skrevet sit værk direkte på engelsk, og det kan ærlig talt af og til forekomme en kende fremmedartet for en læser, der ellers læser dette sprog uden at tænke over det. Gunnar Karlsson har af og til også haft den store ordbog fremme for at finde lige nøjagtigt den rette, mere eller mindre forglemte engelske glose til sit formål. Men det kan kun betragtes som en charme mere ved denne højst anbefalelsesværdige bog. Findes der ikke en eller anden fond, der kunne finansiere en oversættelse til et mere eller mindre finurligt dansk?

Anders Monrad Møller